

تربیت دینی از نگاه نهج البلاغه (مطالعه موردی پیرامون سخن و سکوت)

حسن حسن زاده تهرانی^۱، محمد رضا باقری مفرد^۲

۱-عضو هیات علمی دانشگاه قرآن و حدیث

۲-دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته علوم حدیث، گرایش نهج البلاغه، دانشگاه قرآن و حدیث

چکیده:

زبان و قدرت تکلم و سخن گوئی، یکی از پر رمز و رازترین نعمت های الهی است که هم دارای مزایای فراوان و هم آفات بسیاری است. آدمی به واسطه سخن بیشترین ارتباط را با دیگران برقرار می کند به همین جهت در روابط اجتماعی بین افراد بسیار نقش مهمی ایفا می کند و انسان به وسیله زبان آنچه در ذهن و قلب خویش دارد را به دیگران منتقل می سازد. کتاب نهج البلاغه به عنوان کتابی انسان ساز در تلاش است تا انسان را از ماهیت حقیقی خویش آگاه ساخته و با تعالیم ناب اسلامی، وی را به سر منزل مقصود که همان لقاء الله است برساند. از جمله موانع رسیدن انسان به کمال حقیقی فقدان تربیت دینی صحیح در حوزه سخن می باشد که در کتاب شریف نهج البلاغه به تعدادی از محاسن و معایب آن ها اشاره شده است. هدف از این پژوهش بررسی جایگاه سخن و سکوت و نقش آن در تربیت دینی با محوریت کتاب شریف نهج البلاغه به روش کتابخانه ای-اسنادی است. پس از بحث و بررسی مشخص گردید که امام علیه السلام فواید سخن را در اموری چون راستگویی، شکرگزاری، دعا و استغفار بر شمرده است و به طور مفصل تر آفات سخن را در اموری چون دروغ، غیبت، زخم زبان، تهمت و افتراء، تملق، خودستایی، سخن چینی، افشای راز و اهانت و توهین ذکر کرده و آنها را نکوهش کرده است. حضرت علی (ع) در نهج البلاغه در خصوص محاسن و آفات سکوت نیز سخنانی دارند ولیکن در مقایسه با بحث سخن کمتر به مفهوم سکوت پرداخته شده است.

کلید واژه ها: امام علی (ع)، نهج البلاغه، سخن، سکوت